

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3171/2019. (VII. 10.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta az alábbi

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 206.Kpk.50.045/2018/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó, csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselője dr. Galambos Károly ügyvéd (Dr. Galambos Károly Ügyvédi Iroda 1081 Budapest, Kiss József utca 7. II/1.) útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] 1.1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal élt a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 206.Kpk.50.045/2018/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [3] Az alkotmányjogi panasz előzményeül szolgáló ügyben az elsőfokú építési hatóság az indítványozót a tulajdonában lévő ingatlanon szabálytalanul elhelyezett gépkocsi tároló bontására kötelezte. Az elsőfokú határozat elleni fellebbezés nyomán a másodfokú közigazgatási hatóság határozatával az elsőfokú döntést helybenhagyta. A döntés ellen benyújtott keresetet az illetékes Törvényszék ítéletével elutasította, amelyet a Kúria ítéletével hatályában fenntartott.
- [4] A gépkocsi tároló elbontása nem történt meg, ezért az illetékes elsőfokú közigazgatási hatóság végzésében az indítványozót 300 000 Ft eljárási bírság megfizetésére kötelezte, a bontási kötelezettség további fenntartása mellett. Az indítványozó mint kérelmező fellebbezése folytán a másodfokú közigazgatási hatóság az elsőfokú végzést helybenhagyta. Az indítványozó mint kérelmező a másodfokú közigazgatási végzés bírósági felülvizsgálatát kezdeményezte és kérte a bíróságot, hogy a másodfokú közigazgatási végzést az elsőfokú végzésre is kiterjedően helyezze hatályon kívül, és az elsőfokú közigazgatási szervet új eljárás lefolytatására kötelezze. A Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a felülvizsgálati kérelmet elutasította.
- [5] 1.2. Az indítványozó ezt követően az Abtv. 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, mivel álláspontja szerint sérült az alapvető szabadságjogok védelmének biztosításához való joga, az emberi méltósága, a tulajdonhoz való joga, a „nem részleghajló, tisztességes, időszerű hatósági eljáráshoz és indokolt döntéshez való joga”, a tisztességes és „időszerű” bírósági tárgyaláshoz való joga, valamint az érdemi és hatékony jogorvoslathoz való joga.
- [6] Erre tekintettel kérte az indítványozó, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a sérelmezett bírósági végzés alaptörvény-ellenességét, és azt semmisítse meg. Az indítványozó megjelölte az Alaptörvénynek a jogerős bírói határozattal megsértett rendelkezéseit; az I. cikket, a II. cikket, a XIII. cikk (1) bekezdését, a XXIV. cikk (1) és (2) bekezdéseit, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit.
- [7] Az indítványozó kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy a bírósági végzés felfüggesztése iránti kérelmet nem terjeszt elő.
- [8] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. §-a értelmében, tanácsban eljárva megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényi feltételeit.
- [9] 2.1. Az Abtv. 27. §-a értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kime-

rítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó a sérelmezett végzéssel zárult ügyben kérelmező volt, jogorvoslati lehetőségét kimerítette.

- [10] 2.2. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. A Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 206.Kpk.50.045/2018/4. számú végzésének kézbesítése – a tértivevény tanúsága szerint - 2018. október 26. napján történt, az alkotmányjogi panaszt 2018. december 27-én adták postára. Az alkotmányjogi panasz előterjesztésére a törvényes határidőn belül került sor.
- [11] A bíróság tájékoztatása szerint az ügyben perújítási eljárás nincs folyamatban.
- [12] 2.3. Az Abtv. 52. §-a értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelölte az Abtv. 27. §-át, amely alapján az alkotmányjogi panasz eljárást kezdeményezte, valamint a megsemmisíteni kért bírósági végzést, és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit. Beadványában előadta, hogy álláspontja szerint a bírósági végzés miatt ellentétes az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel, ezzel részben eleget tett a határozott kérelem törvényi feltételeinek.
- [13] Az indítványozó szerint a sérelmezett bírósági végzés azért alaptörvény-ellenes, mert érdemben nem biztosította az indítványozó számára az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított hatékony és érdemi jogorvoslati jogot, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésébe foglalt tisztességes, pártatlan és „időszerű” bírósági eljárásból való jogot.
- [14] Az indítványozó álláspontja szerint a bíróság nem vette figyelembe a felülvizsgálati kérelemben foglaltakat, és az alapján nem állapított meg tényállást és indokolási kötelezettségét sem teljesítette. Véleménye szerint a bíróságnak észlelnie kellett volna, hogy a végrehajtás kikényszerítése érdekében másik jegyzői hivatalt kellett volna kijelölni, ezért a bíróságnak a kizárt jegyző döntését meg kellett volna semmisíteni. Sérelmezte továbbá, hogy sem a közigazgatási szervek, sem a bíróság nem tett eleget az indokolási kötelezettségnek az – általa állított – elévülés és a kizárás tekintetében.
- [15] Az indítványozó szerint az eljáró szervek figyelmen kívül hagyták azt a jogerős bírósági döntést, amely a végrehajtás tárgya volt. Álláspontja szerint alaptörvény-ellenesen koncentráltak az építmény általuk mellőzhető bontására, illetve a szakszerűség és a gazdaságosság követelménye mellett a kiszabott bírságok meghaladták az eredeti állapot helyreállításához szükséges pénzbeli értéket.
- [16] Ezen túlmenően az indítványozó szerint nem felelt meg a bíróság eljárása a tisztességes és „időszerű” bírósági eljárás követelményének, mivel a kérelem előterjesztéséhez képest a nemperes eljárásban a bíróság a határozatot több mint egy év múlva hozta meg.
- [17] Az indítványozó úgy véli, hogy a kérelmezett hatóság nyilatkozatával szemben a bíróságnak szakértőt kellett volna igénybe vennie annak megítéléséhez, hogy az eredeti állapot helyreállítása a határozat tekintetében mit jelent, az miként teljesíthető, megfelelő-e a létesítménynek a kérelmező általi átalakítása.
- [18] Az indítványozó mindezek mellett az Alaptörvény II. cikkének sérelmét is állította, mivel úgy vélte, hogy „az emberi méltóságú személyként való kezelését” sérti az az eljárási mód, ahogyan a bíróság a kérelmét kezelte. E tekintetben arra hivatkozott, hogy a bíróság nem vette figyelembe a kérelemben foglaltakat, mivel a bírósági végzés indokolása hiányos, és a bírósági titkár nem folytathatta volna le úgy az eljárást, hogy a feleket a bíróság nem hallgatja meg.
- [19] Ezen túlmenően az indítványozó szerint az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tulajdonhoz való jogát is sérti a támadott bírósági végzés, mert az indítványozónak az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésébe foglalt „nem részrehajló”, tisztességes, „időszerű” és megindokolt végzésben alátámasztott döntéshez való jogát a bíróságok nem biztosították. Az indítványozó úgy véli, hogy a fennálló tények alapján egyértelmű, hogy az indítványozóval szemben 8 alkalommal kiszabott bírság a tulajdonjogát súlyosan sérti, mivel az önkormányzat bevételeként mindez az önkormányzat nyereségét szaporítja. „Ebből is látszik, hogy az önkormányzat itt joggal való visszaélés keretében szerzi meg a pénzbírságból a jövedelmét, mivel nem a jogerős építésügyi határozat tényleges végrehajtása szolgálja az érdekét.”
- [20] Az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági végzés indokolásában a bíróság a kérelmező felülvizsgálat iránti kérelme, a kérelmezett nyilatkozata, a kérelmező válaszirata, továbbá a közigazgatási iratok alapján állapította meg a tényállást. Eszerint az elsőfokú építési hatóság az építetöt a tulajdonában lévő ingatlanon szabálytalanul elhelyezett gépkocsi tároló bontására kötelezte. Az elsőfokú határozat elleni fellebbezés nyomán a másodfokú

közigazgatási hatóság határozatával az elsőfokú döntést helybenhagyta. A döntés ellen benyújtott keresetet az illetékes Törvényszék ítéletével elutasította, amelyet a Kúria ítéletével hatályában fenntartott.

- [21] A gépkocsi tároló elbontása nem történt meg, ezért az illetékes elsőfokú közigazgatási hatóság végzésében a kérelmezőt a jogerős ítéletben előírt kötelezettség elmulasztása miatt nyolcadízben 300 000 Ft eljárási bírság megfizetésére kötelezte, a bontási kötelezettség további fenntartása mellett. Az indítványozó mint kérelmező fellebbezése folytán a másodfokú közigazgatási hatóság az elsőfokú végzést helybenhagyta.
- [22] A bíróság végzésében rögzítette, hogy nemperes eljárásban, az egyes közigazgatási nem peres eljárásokról szóló 2005. évi XVII. törvény alapján járt el, és a közigazgatási végrehajtás szabályai szerint a hatóság döntésében megállapított kötelezettség érvényesítésére a közigazgatási végrehajtás szabályait kell alkalmazni, ha az önkéntes teljesítés elmaradt. A bíróság részletesen megjelölte annak jogszabályi alapját, hogy ha a végrehajtás meghatározott cselekmény elvégzésére irányul a teljesítés elmaradása esetén a végrehajtást foganatosító szerv – amennyiben a teljesítés elmaradása a kötelezettnek felróható – a kötelezettel szemben vagyoni és jövedelmi viszonyainak vizsgálata nélkül eljárási bírságot szabhat ki, melyre ismételten is sor kerülhet.
- [23] A bíróság végzésében rögzítette, hogy a közigazgatási hatóság több alkalommal is helyszíni szemlét tartott az ingatlanon és megállapította, hogy a kérelmező a hatóság által előírt kötelezésnek önként nem tett eleget, a gépkocsi tárolót nem bontotta el, ezért a kérelmezőt többször is eljárási bírsággal sújtotta.
- [24] A bíróság végzésében részletesen foglalkozott a kérelmező azon állításával, miszerint az építési hatóság jogsértő módon alkalmazta vele szemben a végrehajtási bírságot, mivel a bontási kötelezettségét a garázsépület vonatkozásában teljesítette, hiszen azt kapubejáróként és nyitott tárolóként hasznosítja. A bíróság hangsúlyozta, hogy a kötelezés a gépkocsi tároló teljes elbontására vonatkozott, melyet a kérelmező nem teljesített sem az épület részleges elbontásával, sem a használati funkció megváltoztatásával.
- [25] A bíróság nem osztotta a kérelmező azon álláspontját miszerint az építésügyi hatóság a végrehajtás módját nem körültekintően határozta meg, a mérlegelési jogát nem rendeltetésszerűen gyakorolta, ugyanis a közigazgatási hatóság a nemteljesítés esetén alkalmazandó végrehajtási eszköz leggyakoribb formáját a pénzbírságot alkalmazta.
- [26] Az elévülés tekintetében a bíróság rámutatott, hogy az elsőfokú közigazgatási határozatban felsorolt, foganatosított végrehajtási cselekmények (helyszíni szemle, többszöri bírságolás) az elévülést megszakították, így az elévülés újraindult.
- [27] Ugyanakkor a bíróság arra is kitért, hogy a kérelmező elsőfokú hatósággal szembeni kizárási kifogásával azért nem foglalkozott, mert annak nem volt kellő jogszabályi megalapozottsága.
- [28] 3. Az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló iratokból (alkotmányjogi panasz beadvány, bírósági végzés) arra a megállapításra jutott, hogy szemben az alkotmányjogi panaszban állítottakkal a bíróság végzésében eleget tett indokolási kötelezettségének.
- [29] A jogorvoslat hiányát állító indítványi elem tekintetében, mivel az indítványozó a végrehajtási eljárásban kiszabott bírság ellen fellebbezéssel élt, majd a másodfokú közigazgatási hatóság végzése ellen felülvizsgálati kérelemmel bírósághoz fordult, az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a jogorvoslat biztosított volt, amellyel élt is az indítványozó.
- [30] Az indítványozó azt is sérelmezte, hogy a bíróság eljárása nem felelt meg az „időszerű” bírósági eljárás követelményének, mivel a kérelem előterjesztéséhez képest a nemperes eljárásban a határozatát több mint egy év múlva hozta meg. Azonban arra vonatkozóan, hogy ez az eljárási időtartam mennyiben váltotta ki a bíróság érdemi döntésének szerinte alapjogot sértő mivoltát, a beadvány indokolást nem tartalmaz. Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Az észszerű határidőn belüli eljárás-hoz való jog sérelme tekintetében az Alkotmánybíróság több polgári ügy vonatkozásában is úgy foglalt állást, hogy az a bírói döntés érdemét nem befolyásolja. Az eljárás elhúzódása miatt bekövetkezett esetleges jogsérelem az alkotmánybírósági eljárásban nem orvosolható {3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [8]; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}. Az Alkotmánybíróság az ügy észszerű időn belül történő elbírálásának jogával összefüggésben külön is kiemelte, hogy „az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre arra, hogy egy adott bírósági eljárás jelentős elhúzódásából eredő következményeket enyhítse vagy orvosolja.” Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerinti panasz esetén csupán az indítványban támadott bírósági ítélet megsemmisítése felől rendelkezhet. Az ítéletek megsemmisítése révén viszont a bírósági eljárás újra kezdetét venné, ezáltal a per csak tovább húzódna. „A panaszos által sérelmezett pertartam, mint az adott pert jellemző körülmény olyan törvé-

nyességi szakkérdés, amelynek megítélése nyilvánvalóan nem tartozik az Alkotmánybíróság vizsgálódási körébe” {3174/2013. (IX. 17.) AB végzés, Indokolás [20]; 3247/2018. (VII. 11.) AB végzés, Indokolás [17]; 3066/2019. (III. 29.) AB végzés, Indokolás [17]}.

- [31] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvénynek a beadványban hivatkozott további rendelkezései – I. cikk, II. cikk, valamint XIII. cikk (1) bekezdése – tekintetében megállapította, hogy az indítványozó által előadott indokolás nem áll érdemi összefüggésben a megjelölt alaptörvényi rendelkezésekkel, valójában a közigazgatási hatóságok és a bíróság tevékenységének kritikáját fogalmazta meg az indítványozó.
- [32] Ezen túlmenően az Alkotmánybíróság szükségesnek tartja megjegyezni, hogy az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése nem alapjogot tartalmaz, hanem az Alkotmánybíróság gyakorlatában kikristályosodott általános alapjogvédelmi tesztet deklarálja, így e tekintetben alapjog sérelem nem valósulhat meg, arra alkotmányjogi panasz sem alapítható.
- [33] 4. A fentieket összegezve az indítványozó valójában nem a bíróság sérelmezett végzésének alkotmányossági vizsgálatát kérte, hanem azt kívánta elérni, hogy a tényállás megállapítása, a tények és bizonyítékok értékelése, valamint az azokból levont következtetések tekintetében elfoglalt bírói álláspontot változtassa meg az Alkotmánybíróság. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdése, valamint az Abtv. 27. §-a alapján azonban az Alkotmánybíróságnak nem feladata a konkrét jogvitákban való ítélezés, kizárólag arra van hatásköre, hogy alkotmányossági szempontból vizsgálja felül az eléje tárt bírói döntést, és kiküszöbölje az azt érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet {3315/2014. (XI. 21.) AB végzés, Indokolás [16]; 3014/2015. (I. 27.) AB végzés, Indokolás [14]; 3029/2013. (II. 12.) AB végzés, Indokolás [16]; 3027/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [20]; 3168/2013. (IX. 17.) AB végzés, Indokolás [13]; 3091/2013. (IV. 19.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [34] Tekintettel arra, hogy jelen ügyben nem merült fel olyan, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, mely az alkotmányjogi panasz befogadását indokolta volna, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdései alapján, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontjára figyelemmel visszautasította.

Budapest, 2019. július 2.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/129/2019.

